

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautóza 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 1-ször 7 k. 2-szor 6 k. 3-szor 5 k. s egyszeri beiktatás után 30 k. bérletdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demján László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppeln Alajásnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyiltéri czikkék:

sora után 20 k. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzandók. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az önkormányzat pénzügyeiről.

(Ss.) A törvényhatóságok kiküldettségai országsszerte dolgoznak azon tervezetekben, melyek szerint kell nemsokára lerakni a korszerű, democraticus önkormányzat alapköveit, azon önkormányzatot, mely az egyenjogú polgárok egyéni szabadságának, jogainak tiszteltben tartását biztosítja; mely életadó gyökereit a szabad községben keresve ősi törvényhatóságainkat akként alakítsa át, hogy azok ne legyenek csupán néhány hatalmas befolyásának tűzhelyei; de az alkotmány-védőri nemes szerepre se szorítkozzanak, hanem hiúz-éberséggel, hangya-szorgalommal karolják fel a megyék nemzetgazdasági érdekeit is, ezek által emeltyüt köpezzenek a területeken lakó nép vagyonosodására; — melyek minden kitélhető eszközzel elősegítsék a nép közművelődését s így kétszeresen hozzájárulván, hivatásuk és kötelemük szerint az ország rőszkeinek, s ezek által magának az egész országnak felvirágztatásához jogosan elmondhassák azt, hogy nemcsak a parlamenti kormány lehető tulkapásai ellen védelmezték a megye polgárait, hanem alkotak, építettek a jelen hasznára, a jövő biztosítására.

A korszerű önkormányzati berendezkedés egyik teendője a tisztí kar, a segéd, kezelő- és szolgaszemélyzet létszámának meghatározása, ezek fizetéseinek, napidíjának megállapítása. (1870. XLII. t. cz. 91. §. c. pont.)

E pont megoldásánál a küldöttségeknek nemcsak a jó és pontos közigazgatási igényeire kell tekintettel lenni, hanem, ha sikerült a munkasórt helyes arányba hozni az illető törvényhatóság kiterjedésével, népességi számával, — főleg arról is kell gondolkodniok, honnan telik ki ezek jól, kiérdemlendő fizetése, honnan veszik ezekre a pénzt?

A pénzügyminiszter eleget tett az 1870. XLII. toz. 90. §-ének, midőn tervet adott az egyenes adók oly formán eszközözlendő leszállítására, hogy ebből kikerüljön az önkormányzati költségekre ama összeg, melyet eddigelé az állam szolgáltatott a törvényhatóságok közigazgatására, az általa beszédett államadókból. Ez az összeg tett 1870-ben 4.145,749 forint; elég tekintélyes összeg arra, hogy a dolgot futólag vizsgálva elmondhassunk: ebből jövőre is kijöhetünk, annál inkább, mert a szabad községek felett kevésbé gyakorlott gyámmokság a megyei költségekből is leüt egy pár százalékot. Hanem a dolgot tüzetesen vizsgálva, közelről megtekintve látni fogjuk, hogy a helyhatósági új teher nem egyformán oszlik meg a törvényhatóságok közt: egyenemelyik még csak könny bben elviselhetné azt, míg a másíkok vállain e teher megkészszerződnék, megháromszorozódnék.

Az 1870-ben kivetett 53.422,244 forint tévő egyenes adók 7.76%-kát képezi az ugyanezen évre engedélyezett 4.145,749 forint közigazgatási költség. Már most, ha a székely székeknek az ezen kulcs szerint reájuk eső részből kellene közigazgatási költségeiket fedezni, Aranyosszéknek az állam által nála meghagyott 3129 forint 14,604 frtra kell-vén pótolnia, terhei **megnégyeszerződnek**; Csík- és Udvarhelyszéknek három akkora rovatalt kellene tennie, hogy az eddig felhasznált összeget közigazgatási célokra előteremthesse; Marosszék valamely kevesebb lenne megerőltetve, — de még a gazdag Háromszéknek is legalább kétszer annyit kellene önkormányzati költségeire beszédni, mint a mennyit e végre eddig az államtól nyert.

A királyföldi törvényhatóságok ugyan jobban tudnak gazdálkodni, hanem azért Beszterczívidék még sem fedezhetné 4816 forintól azt, mire imént 18,368 forintot költött, s a kis Ujegyház meg Szerdahely, bár mennyire fukarkodjék is be nem érheti 3567 és 3214 forinttal az eddigi 9041 és 8644 forint helyett. Továbbá, ha Brassó el is bírhatná a 10,000 forint rovataltöbbletet, de a sok országsszervezettől megvált Nagy-Szebennek bizony nehezére esnék csak közigazgatási czímen 16,310 frtra még 20,213 forintot realizetni.

Az egyenes adók összegének 7.76%-a hatalmasabb megyéinknél is roppant aránytalanságot mutat; míg például Alsó-Fehér csak 10,000 forinttal kapna kevesebbet közigazgatási célokra, Hunyadmegyénél 22,000 forint hiány mutatkoznék, — az össze-vissza kuszált Felső-Fehérnél pedig csaknem 2/3-ra hágna a deficit; legkedvezőbb lenne a rovatalt aránya Kolozsmegyére, hol csak 8000 forint lenne a rovataltban pótlendő.

Ezeket szemügyre véve azon meggyőződésre kell jönnünk, hogy ha az állam az egyenes adók egyetememes összegét szálítja le az önkormányzati költségek javára, s azok arányában oszlik meg a %-os leszállítás a törvényhatóságok közt, némelyek a terhet semmi áron el nem bírják, s általában a tulajdosságot pótlást mindannyian súlyosan megspilják; e felett az új szervezkedésnek ugy is tetemes akadályaihoz még egy nevezetes, a pénzügyi calamitas

járulna, mi nagyban hátráltatná a valódi önkormányzat üdvös meggyökerezését, hatását, az illető törvényhatóság fejlődését. Sőt tulajdonkép egyik igaztalanságot a másik váltaná fel, s a mi több: a kisebbet a nagyobb. Ugyanis eddigelé a gazdagabb és szegényebb municipiumok közös állampénztárba fizettek, s így tulajdonkép a nagyobb, erősebb segíté a gyengébbet, az állam ennek is kiszóglátván a nélkülözhetlen költségeket. Már most, ha az önkormányzati elvnek megfelelőleg mindenik önmagára lesz utalva belháztartása folytatásában s mindnyájukra egyformán alkalmaztatik az egyetememes egyenes adók összegének 7, 76 %-os kulcsa, a szegényebb municipiumok lesznek túlterhelve. Például a kis Naszódvidéke az eddigi 23,300 forint helyett csak 6937 forint maradna, Aranyosszéknek, s Csík- és Udvarhelyszéknek az egyenes adók leütött százaléka czímen zsebében hagyott összeget meg kellene négyeszerezni, illetőleg megháromszorozni, s a kis királyföldi székekre is ez az elbénító meglepetés várna.

A személyzet illő reductiója nem állíthatja helyre az elengedendő államadó és a kilitásban levő menciónális rovatalt közti egyensúlyt; mert ha ezt tenni kell és lehet az apróbb törvényhatóságokban, a fizetések **megjobbításának** elkerülhetlen volta felemészteni a személyzet **kevesbítése** által meggazdálkodható összegeket.

Csak a pénzügyminiszteri kimutatások II-ában (Bdp. Közl. 129. szám) szemléltető arány nyúlthat némi támpontot a gyengébb törvényhatóságok istápolására, még pedig, csakugy, ha az állam nem az egyenes adók **egész** összegéből ütné le az eddig közigazgatási célokra fordított 4 1/10 milliót, hanem csupán a személyes kereseti adóból; így a törvényhatóságok az adóelengedés czímen 56.80 %-al fizetnének kevesebbet személyes kereseti adóba, s az önkormányzati költségek és rovatalt utján beszerezendő fedezet közti arány ép a szegényebb törvényhatóságoknál javulna: Aranyosszék csaknem 2000 forint, Csík- és Udvarhelyszék 14—14,000 forint, Maros- és Háromszék 8—9000 forint kapnának többet kelbi költségeikre; még ugyan így is sokat kellene pótolniok azon esetre, ha olcsóbb háztartást nem állíthatnak, de mégis tetemesen kevesebbet, mintha az államadó-elengedésnél az egyenesadók egész összegének 7.76 %-ka vétetik osztókulcsul. Amugy Naszód is 6937 forint helyett 15,636 forint adóelengedésben részesülne; a kis királyföldi székek e részbeni várandósága megkészszerzetnék a személykereseti adóból leütendő 56.80 % elengedése által; magánál N.-Szebennél is alig maradna az eddigi költséghez mérten 8000 forint deficit (a 7.76 % szerint 20,000-nél is több), míg Alsó-Fejér és Hunyadmegyék, Brassóvidék, stb. még többet kapnának az eddigi közigazgatási összegeknél.

Az elősorolt adatokból kiindulva, nézetünk szerint a törvényhatóságok nemsokára egybeülendő bizottsági gyűléseinek együttesen kellene felírni s kérvényezni a parlamentnél azt, hogy az 1870. XLII. tozikk, 90. §-e akként változtassék meg, miszerint az állam által önkormányzati célokra **elengedendő** százalékos leszállítás ne az összes egyenes adók, hanem **csupán a személyes kereseti adók 56.80 % szerint történjék**; ez nemcsak a municipiumokkal szemben **méltányosabb**, sőt egyedül elviselhető; hanem a nemzetgazdasági elveknek is inkább megfelel, s az új törvényhatóságok jövőjére is áldásos hatású leend.

Zörgessünk, s majd megnyitátik!

Gambetta beszéde.

Gambetta június 26-án Bordeauxban nagy beszédet tartott, mely nem csak hallgatóira tőn rendkívüli hatást, hanem mindenütt figyelmet érdemelt, mert a francia demokratia új programjának vehető az.

Uraim, kedves polgártársak — így kezdé a hírneves szónok beszédét. — Mindenek előtt önöknek, kik a köztársasági pártban helyreállított egységet képviselik, a választások alkalmával s a súlyos helyzetet szemben, melyben az ország van, minden személyes utógonolat nélkül, mert e megyében mint jelölt föl nem lépek, ki akartam fejteni, mit remények s mit óhajtok létrehozni. Franciaország jelen helyzete pontos vizsgálat után nagyon is alkalmas a legnagyobb gyászt kelteni; de a legfőbb elhatározásokra hiv fel az bennünket s megtitlja, hogy elbátortalanodjunk. Mit látunk ez-ido szerint ez országban? Látjuk hogy oly férfiak, kik régtől fogva gunyolták a demokrátiát s azt tudatlanságból is személyes érdekből gyűlölték, előnyökre zsákmányolják ki a könny hívósságot és butaságot és az embereket és dolgokat rendszeresen eltorzítják s az utolsó hónapok botlásait a köztársaság terhére iparkodnak háritani, melyeknek pedig azt köszönhetik, hogy el nem fuvattak s tőnkre nem tételtek.

Gambetta analógiát talál a mostani s 1870. májusi

helyzet közt. Akkor és ma dynastikus utakra akarták a nemzetet terelni. De a köztársasági pártnak ma is mint akkor sorakoznia kell. „Kormányunkat, köztársaságunkat fenn kell tartanunk és támogatnunk a nélkül, hogy kicsinyes nuancok felett czivakodnánk; oly kormány, melynek nevében törvényeket adnak, békét kötnek, milíardokat vesznek fel, igazságot mondanak, lázadókat levernek, melyek tíz monarchiát elragadni képesek voltak, joggal létező kormány, mely tettei által maga mutatja meg jogát és hatalmát. Ezen kormány mindenkinek tiszteletet parancsol, s a ki őtet fenyegeti, az lázadó!” Szónok azután az ellenzék jövőbeli feladatát rajzolja. Ennek most előre tolni és ellenőrizni, nem pedig rombolni kell. Támogatnia kell a létező tekintélyt, a loyaltást s a választásokat a nélkül, hogy a critica és a reform jogáról lemondana. Mindenekelőtt Franciaország rákbajának a tudatlanságnak kell eltűnnie, melyből a zsarnokság s a demagogia keletkezik, s az ellen az egyetlen eszköz az általános oktatás. Franciaország sok nemzet által tulszáryaltatni hagyta magát. Ezek kevésbé tehetségesek mint ő, de előbbre haladtak, míg Franciaország hátramaradt. Szónok a tudatlanságban keresi a nemzet utolsó szerencsétlenségeinek okát. Szabadulnunk kell a múlttól — így kiált fel — Franciaországot ismét fel kell emelnünk. Ez volt a kiáltás, mely a szerencsétlenségek után minden kebelből hangzott. A három havi lázadás azonban ezt elfojta, most mindenütt csak dynastikus eselszövényekről szólnak. Ennek meg kell szűnnie; a forradalmat be kell fejezni az általános népnevelés alkalmazása által.

A parasztokat nevelni kell. A „ruralles” szó ne legyen gunyszó. Vajha csak parasztok ülnének a kamrában. Ezen új társadalmi erő közserencse lenne. De még távol vagyunk attól, hogy a munkások erkölcsileg emancipálva lennének, s a parasztok tudnák, mivel tartoznak a társadalomnak s mit kívánhatnak tőle.

De nemcsak írni, olvasni, okosan itélni tudjon minden ember, hanem tennie, küzdenie is kell. „A tanító mellett a tornatanító és katonai gyakorlatokat tanító egyén is álljon; gyermekeinknek, katonáinknak, polgártársainknak a kardot forgatni, a fegyvert kezelni, nagy meneteket tenni, szabad ég alatt hálai kell tanulniok. Mindkét oktatási nemnek egymás mellett kell haladnia, ha hazafiak helyett szobatudósokat nem akarunk nevelni.

Ha túlhaladnak bennünket, ha azon legnagyobb meggyalázástát megéltük, hogy Kleber és Hoche Franciaországa két leghazafiasabb tartományát elveszté, azon tartományokat, melyek a legtöbb katonai, üzleti, ipari és democraticus szellemmel bírtak, ezt csak phisikai és erkölcsi inferioritásunk rovására kell írniok. Ma a haza érdeke parancsolja, hogy oktalán szavakat ki ne ejtsünk, ajkainkat bezárjuk s szívünk mélyébe szorítsuk érzelmeinket s alapjaiból kezdjük meg ismét a nemzeti regeneráció nagy művét, neki szenteljünk minden időt, hogy valami tartóssat alkossunk. Ha erre tíz, husz év szükséges, jó, határozzunk tíz husz évet, de mindjárt hozzá kezdjünk; minden év új nemzedéket lásson előre haladni, mely erős, értelmes s a tudományt nem kevésbé szereti mint a hazát, mely azon kettős érzetet hordja szívében, hogy a hazának csak akkor szolgálunk, ha karunkkal és eszünkkel szolgáljuk azt.

Nehéz iskolában nőtünk fel. Ha lehetséges a hiúság bajából ki kell gyógyulnunk, mely oly sok szerencsétlenséget hozott reánk. A felelősség mindenkit terhel azért. Dobjuk el bajaink minden szerencsétlen okozót, kik a phrásist tették a tettek helyébe, mindazokat, kik a fegyvermesterségből eszközt csináltak, nem Franciaország védelmére, hanem hogy uraik szeszélyeit érvényre emeljék s szavaikat buzdításaiá legyenek. Egy szóval: térjünk vissza az igazsághoz. Minden polgárral egy katonai szülessék s a ki a polgári és katonai kiképzés alól elvonja magát, veszítse el minden polgári jogát. Öntsünk a jelen és jövő nemzedékekbe a gondolatot, hogy a demokratia társadalomban senki sem méltó, hogy a kormányzásban részt vegyen, ki nem bír képességgel, hogy szerencsétlenségeiben, válságaiban neki támogatást nyújtson. A munka s a tudomány legyen tehát a társadalom alapja.

Beszéde másik részében szónok fényesen fejtegeti a város és vidék közötti különbséget s kimutatja, hogy valódi érdek-ellentét, valódi antagonismus a kettő között nincsen. De vannak emberek, kik a vidék tudatlanságát s a város szenvedélyeit kizsákmányolják. Gambetta kijelenti, hogy a köztársasági ellenzék a jövőben csak kormányellenzék lesz s egyedül oda fog törekedni, hogy a jót maga tegye, vagy másokat kényszerítsen annak megtételére. Ő maga egészen e feladatnak szenteli magát, míg a köztársaság jogilag létezik, mert a köztársaság mint ilyen jogállam s minden pártnak megengedi, hogy gyökeret verjen.

Ha a kettős reformot, a nemzet kiművelését és felvegyverését látni fogom, türelemmel leszek, ha olyan fontos kérdésekben, melyek várhatnak, nem fog törvényt alkotni. Arról van szó, értsük meg jól, hogy Franciaország vért, csontjait, velejét megújítsuk. Ezen legfőbb érdeknek kell mindent, időt és pénzt áldoznunk.

Ez azon radicalis, de egyszersmind conservatív program — végzi szónok beszédét — melyet egyedül a köztársaság hajthat végre. És akkor Franciaország barátai az egész világon megnyughatnak: ujja élesztve fog e nagy megpróbáltatásokból kikerülni, s a keserű végzet ütései által meg nem törtetve, nagyobb, virágzóbb és büszkébb leend. — E beszédet hosszas éljenzéssel fogadta Bordeaux népe.

Beust gróf beszéde a külpolitikáról.

(Vége.)

Franciaország a nagyon megpróbált és mégis életteljes Franciaország, mely a világnak épen egy nem remélt bepillantást engedett nemzeti gazdagságának ki-méríthetlen forrásai közé, békés megerősödésének művét nem fogja veszélyeztetve látni azon álláspont által, melyet mi elfoglaltunk, bennünk egy barát, de egy őszinte barát, fog ismerni.

Ugyanez áll déli szomszédunkról is. Olaszország tapasztalni fogja, hogy mi hiven ragaszkodva azon alap-tételhez, hogy nem avatkozunk az ő ügyeibe, barátságos szomszédai vagyunk és maradunk.

Azt hiszem, nem szükséges itt annak tüzetes tárgyalásába bocsátkozni, mit e tárgyra vonatkozólag a t. előttem szóló mondott. A mit épen mondek, elég világosan jelzi a kormány álláspontját, hogysem ez részletesebb taglalást igényelne s azt hiszem, a tisztelt szónok oly ténre lépett, melyre őt követni nem vagyok hivatva.

Itt még csak egy másik szomszédunk felemlítése marad hátra, melynek hozzánk való jó viszonyai a monarchia traditióhoz tartoznak.

A legújabbban megtartott európai conferentia eredménye, mely ez államtól legközelebből érinté, nem változtatott azon semmit.

Ezen állam érdekében ezelőtt létrejött megállapodás, melyet rég tarthatatlannak állítottunk és mint ilyet jelezünk, egy másik intézkedésnek engedeti. Szerződés-szerű köteleességekhez híven a legönzelemben módon — mert abból reánk igen kellemetlen kötelezettségek származhattak volna — oly compensatiókat ajánlottunk, melyeket mi a legközelebből érdekeltnek akarata ellenére reá nem erőszakolhattunk. A porta egy oly megoldásnak adia az elsőseget, melyet függetlenség és önelfatározási jogával megegyezőnek tartott. Nekünk ezt tiszteletben kellett tartani és abban érdekeinkre nézve semmi sérelmet sem találai.

Hogy jó viszonyaink semmit sem szenvedtek, erre nézve újabb időben azon örvendetes tanúság jutott részünkre, hogy a Duna hajózás érdekében a természeti akadályok elhárítására megindított nagy művet a porta részéről oly előzékenységgel találkoztunk, mely nekünk a legjobb kilitást nyújtja és a nagy folyam két partján levő hatalmak hasonló hajlandósága biztosít minket, hogy ezen országokban is barátságos elemekkel van dolgunk.

Ez azon kép t. urak, melyet önök elébe kellett festenem. Ha élesebb szemmel birni szerencsés volnék, mint a milyennel bírok, némely arczon talán skeptikus mosolyt sikerülne észrevennem és t. hallgatgám egyike-másika tán visszagondol az általam vázolt kép mellett egy másik képre, mely közelebből egy iteni élczlapban jelent meg és engem a miniszteri szék helyett egy fán ülve tülközni látnak, míg köröskörül az ágyuk összehordatnak.

Azonban, uraim, én azt hiszem, hogy lehet a békét komolyan akarni és békés uton haladni, anélkül, hogy az ember vak-fuvólásként ide-oda ámoljogjon; én mindig azon véleményben voltam, hogy míg a világon ágyuk vannak, azoknak nem csupán másokért kell létezniök, hogy nekünk azokból ép annyira van szükségünk, a mennyi védelmünkre kell, hogy azoknak nálunk azért kell létezniök, hogy elűzést eszközöljenek, és nem elűzetést; azonban én még azt is hiszem, hogy épen akkor legkönnyebb éber szemmel kísérni azt, a mi körülöttünk történik, ha nem állunk ott, hogy előbb még keressük az utat, melyen haladnunk kell, hanem ha utainkról bizonyosak vagyunk.

Ezért fektűd szívemen, t. uraim, hogy önök elébe ne csak a pillanatnyi békés constellatio képtét tárjam fel, hanem hogy meg is mondjam egyszersmind önöknek, mily uton vagyunk, hogy ez által a biztonságnak azon érzetét idézzem fel, mely által egyedül vihetők végbe csendesen a béke művei és viselhetők el örömmel a védelem terhei.

És így vállalkoztam én a delegatio mai ülésében egy teljes átnézetet adni azon elvekről melyek minket vezetnek, az álláspontról, melyet elfoglaltunk, a czélok-ról, melyek uton törekszünk. Szerencsés vagyok oly helyzetben lehetni, hogy a t. delegatio előtt ezen előadásomat nem mint ephemer programot, hanem mint megállapított rendszert jelezsem.

Azt hiszem, ezzel a monarchiának minden része meg lehet elégedve; ez a birodalomnak békét nyújt kifelé, időt és békét ad neki, hogy belső művét befejezze.

Ezért számítok én, t. uraim, a delegatio helyeslésére, ezért emelkedik fel tekintetem bizalomteljesen e körön kívül, ezért nem hagy el a remény, hogy hazafiság és önérzet szívesen és erőlyesen fogják átvállalni a feladat azon részét, melyet a kormány egyedül véghez

nem vihet, hanem melyet a monarchiához tartozó minden ország és nép ó-ausztriai szellemének bizalomteljesen, de komoly intéssel átengedni kénytelen, mert csak a belső béke az mely megkímélheti béképolitikánkat a gyengeség szemrehányásától s biztosíthatja a külföld tiszteletét.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.
Felad. jul. 7. 11 ó. 10. p. d.e. —Érk. 7. 12 ó. — p. d.
Páris, jul. 5. Chambord gróf incognito átutazott Párison. A francia foglyok julius közepén mind otthon lesznek. Mantouffell Thiers látogatására várattok. Lapok cautiója a nemzetgyűlés által visszaállítottatott. A poroszoknak szombaton százmillió frank fizetett.

Szt-Pétervár. A hivatalos lapok írják: Olaszország fővárosává tevén Rómát, erről többé le nem mondhat anélkül, hogy halálos sebet ne ejtsen az olasz egységen. A kormány méréseket tétet az azov tenger partjain.

Róma. Több nagy város megünneplte a kormány székhelyének Rómába áttételét.

Bécs. A császár Ischlből haza érkezett. A reichsrath jul. 7-én napoltatik el octoberig. Prága. Az ifju és ó-csehek közt nem jött létre egység.

Legujabb táviratok.

Páris, jul. 4. A választottak legnagyobb része a mérsékelt köztársaságiakhoz tartozik. A liberalis-konservatív párt alig nyert 10 szavazatot. A nemzetgyűlés tárgyalás alá veszi az újságok kauzió-kötelezettségéről szóló javaslatot.

Berlin, jul. 5. A „Prov. Corr.” Beustnak a reichsrathi delegatiónak mondott beszédét reprodukálva, azt mondja, hogy ezen nyílt és méltó szavak Németországban is úgy a kormányok, mint a népek által mindenütt a megakadályozott jelentősége szerint fognak méltányoltatni.

Páris, jul. 5. A köztársasági lapok úgy vélekednek, hogy most már végleg megállapítottnak lehet tekinteni a köztársaságot.

Bécs, júl. 5. Az urakháza elfogadta a lovasság békeállományaik felemelését, a bizottság javaslata szerint, miután a honvédelmi miniszter, továbbá Mertens és Windischgrätz is mellette szözlöttak; és Unger elvtársai nevében szintén pártolá, de csak azon világos tudattal, hogy a védőörvény változtatásáról van szó. A birodalmi tsvétek tagjainak választottak: Rostiferrari, Prato-Bevera és Neumann.

Bécs, július 4.

Hohenwarth gr. az urakházában tartott beszédében ezeket mondja: Minden alkotmány értéke abban rejlik, hogy megsérthetetlen jogalapot képez, melyen az állam-épület felépül. Nemelyek minden áron ragaszkodni kívánnak hozzá, s azt akarják, hogy minden, ezen alap ellen intézett ellenzékét elnyomjanak. Az ily politika nem érdemelné meg az „erős kormány” nevet. Ily politikát egy ízben már használtak Magyarországon ellen, de ez megbénította az államot, midőn más tartományok ellen akarták használni, akkor sem volt jobb eredmény, mert a tartományok képviselői elhagyták a birodalmi tanácsot és válságot idéztek elő, mely talán nagyobb dolgot is veszélyeztetett, mint a minő a decemberi alkotmány.

A miniszterium nem vállalhatja magára, hogy e politikát harmadizban alkalmazza, és új hasonló válság veszélyébe döntse az országot. — A miniszterelnök kifejti, hogy a közvetlen választások a reichsrathot folytonos ellenkezésbe hoznák a tartománygyűlésekkel, s a reichsrath elválasztása a tartománygyűlésektől különben is veszélyeztetné az alkotmányos szellemet. Ez vagy a tartomány, vagy a birodalmi képviselő megsemmisítésére vezetne, s azért kell a kormánynak más utat választania. A kormány reméli, hogy törvényeket annak idején még saját ellenesei is méltányolni fognak. Abból, hogy eddig a kiegyezés nem sikerült, nem következik, hogy a feladat egyáltalában megoldhatatlan. A kiegyezés

szükségének érzete miútkéül részről mindinkább tért fog nyerni, s a jelen pillanatban szemben oly válságos eseményekkel, melyek Ausztriát hangosan intik, hogy belviszályait hagyja abba, jogos remény van e kiegyezésre. (Élénk helyeslés.) A kormány tevékenységének főcélja az, hogy elismerésre találjon és az alkotmány erősülést nyerjen. A miniszterelnök végül alaptalanoknak nyilvánítja a németek mellőztetésére nézve felmerült aggodalmakat. (A jobboldal s a közép tetszéssel fogadta e beszédet.)

Legujabb külföldi hírek.

A „Nord Deutsche Allg. Ztg.” egy vezércikkben gróf Beustnak a birodalmi tanács delegatiónak tartott beszédét tárgyalván, ezt mondja: „Ha ama határozatlan békés kilátások, melyeket gróf Beust nyújtott, már általában igen örövendeselek, úgy ez különösen áll azon tételeket illetően, melyek a német birodalom viszonyait foglalkoznak. Hogy ezen viszony barátságos, ez tudva van, hogy a birodalmi kancellár annak tartósságáról meg van győződve, erről Németországban mindenütt élénk megelégedéssel fognak értesülni. E lap névszerint teljesen csatlakozik ahoz, a mit gróf Beust a hajdani német szövetségre vonatkozólag mondott, hogy t. i. a béke fönntartását különösen Ausztria és Poroszország folytonos egyetértésének lehetett köszönni. Azon vitakérdés elnyésztével, hogy ki vegye át Németországban a vezérseget, — mint gr. Beust kifejté, — a Poroszország és Ausztria közti rivalitásnak minden alapja elvonatott, s ezzel gróf Beust ama nézet helyességét tanúsítja, mely azt állítja, hogy Ausztria és Poroszországnak a prágai béke által létesített elkülönzése a két ország egyetértésének helyreállítására.

Florenz. Az országvédelmi bizottmány, melynek elnöke Carignan herceg, bevégzé munkálatait: — s Brignone tábornok jelenleg azzal foglalkozik, hogy a jelenlést a hadügyminiszternek számára elkészítse. Az összes kiadásokat, az általános ország-védelem érdekében, részint újon létesítendő, részint megerősítendő erődítési művekre, mintegy 350 millióra számítják. Róma, Spezzia, Bologna és Alessandria megerősítése a bizottmány által sürgetős, és első sorban eszközözendő gyanánt jelöltetett ki.

A „Patrie” szerint még folyvást csapatok indulnak Toulonból Algírba; — így jun. 28-án indult el oda a 11. serezed, s 1600 ember az ideiglenes 9. ezredből. Egészben véve újlag 16,000 ember küldetik Afrikába, mindnyájan a Párisban, s vidékén állomásozó seregtől.

UJDONSÁGOK.

Videkről az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez beküldendők.

A megindult municipális szervezés ügyében a belügyminiszter saját elnökelete alatt állandó bizottságot nevezett ki miniszteriumában, melynek feladata leendő beérkező munkálatokat felül vizsgálni. A bizottság már a legközelebbi napokban megkezdte működését, miután már több ily munkálat beérkezett. A revisió folyamata alatt az egyes főispánok is fel fognak hivatni, hogy meggyőzők megállapodásáról felvilágosítást adjanak.

Az első folyamodásu törvényszékek és járásbíróságok székhelyeinek meghatározása tárgyában a megállapodás létrejött a ministertanácsban. A megállapított jegyzéket az igazságügyminiszter legf. jóváhagyás végett a Felséghez terjesztendi, s csak a kinyert legm. jóváhagyás után fog közzétételni.

A honvédség a jövő őszön nagyobb csapatokként, dandáronként tartandja hadgyakorlatait. Ilyen összpontosítás Erdélyben N.-Szébenben lesz.

A helybeli polgári tanodában az 1871-iki tanév második felében a nyilvános vizsgálatok folyó hó 11. és 12. napjain reggeli 9 órától 1 óráig fognak megtartatni; ugyane hó 13-án pedig reggeli 9 órakor fog az érdemsorozat felolvasatni és az ifjúság elbocsátatni.

A tegnap tartott iskolaszékbén Cziriák Albert választott meg tanárnak a kolozsvári polgári iskolához.

A vasuti összeköttetés megszakadását Sztánánál leginkább a gabona fogyasztó közönség érzi. Jól mondják nincs oly kár, melybe valakinek haszna ne lenne; mert a vasuti teherszállítás megakadását ugyan csak jól fel tudja használni a gabonaüzérek. Tegnap (jul. 6.) egy véska törökbuza ára 2 ft 20 kr volt, sőt a szebbért 2 ft 30 krt is elvettek. Buza kevés volt a piacon, — árpa még kevesebb. Rozs valamivel több. — Tisztabuzza alsó a. mérő középár 6 ft 40 kr. Elegybuzza 4 ft 58 kr. Rozs 4 ft 18 kr. Zab 2 ft 30 kr. Törökbuza 4 ft 24 kr. Pityoka 2 ft 50 kr. Marhabus fontja 22 kr.

A gázvilágítási előmunkálatok nagyban folynak. Szívünköl örövendünk neki. Csak a gázvezető csövek lerakásával ne lenne annyi nyomorúság. Egy-egy szűk utcában több napokig megakadt a szekérral való közlekedés. Az is megtörtént sok helyen, hogy a reggel kiment szekér este az nap folytán ácsott mely sáncz miatt künn rekedt. Hát nem lehetne előlegesen hirt adni a lakóknak, hogy holnap, holnapután ebben meg ebben az utcában fognak ázni, hogy tudja mindenki magát ahhoz tartani?

Kriza János unitárius püspök f. hó 6-kán egész családjával a radnai fürdőre utazott.

Benczédi Gergely helybeli unitárius tanár a mult kedden lépett házassági szövetségre Mikó Klára kisasszonnyal, a köztisztelőben álló tanár Mikó Lőrincz kedves leányával. Rokonok, pályatársak, jó barátok nagy számban voltak jelen az összekelési ünnepélyen, áldást kívánván mindnyájan az új párra.

A mult héti nagy záporosok nem csak a Nádas vidékén okoztak tetemes rombolásokat, hanem a mint több értesülünk az Almás vidékén, sőt még a Szilágyságban Kövesd határán is roppant károkat tettek főleg a levágott fürendekben, néhol a buzában is. Egy egy birtokosnak 30—40, sőt némelyeknek 200 szekér szénája is az iszapban hever.

Az „Alföld” írja, hogy több aradi nagyobb-részt izraelita fiatal ember, kik eddig mindik csak németül társalogtak s e miatt a hazai nyelvben alig bírtak némi jártasságra szert tenni, most egyletté alakultak, hogy minden alkalommal csak magyarul fognak beszélni s többnyire magyar birlapokat s könyveket olvasni.

Oraviczáról nagy szerencsétlenségről vettünk tudósítást. A mult évi augusztus hó óta tartó folytonos esőzések a hegyhátaikat annyira megáztatták, hogy már hosszabb idő óta tartottak hegyomlásoktól. Már június 29-én szakadoztak le kisebb darabok az ottani hegyekből de a 29—30-iki roppant esőzések után ez utóbbi napon a déli oldalról roppant hegyomlás történt, 2 házat, melyek közül egyik egyemeletes volt egészen elborított annyira, hogy azt azután ki kelle ázni, ezen kívül 9 más házat részben lerombolt. De ezek kívül még sok ház van, melyeket a hegyrepedések hasonló sorssal fenyegetnek. Ez még nem minden. A hegyi patakok medreiből leömlő víztömegek is sok kárt tettek az alacsonyabb fekvésű városnegyedben, melynek számos házat megromoltak. Oravica egész környéke már víz alatt áll, a jassenovai vasuti hidat a Körös rohanó árja egészen elrombolta.

A határőrvidék polgárosításához. Rosenzweig Lajos altábornagy mint a határőrvidék polgárosítására kiküldött cs. és királyi biztos jun. 20-iki keletkezett Zágrábból a következő kiáltványt bocsátott ki: „A két varasdi (a szent-györgyi és körösi) ezred, Zengg, Belovar katonai községek, Ivanic vára és Sziszek községe határőreikhez! Ő császári és apostoli királyi Felség által császári és királyi biztossá nevezetvén ki a határőrvidék kapcsából kiválasztandó határőrvidéki kerületek átadásának vezetésére és azok igazgatására, — a legfelsőbb bizalommal fogva hivatam ezen állásra. Feladatom ép oly megtisztelő, mint fontos, és nagy felelősséggel jár. En elvállalom e feladatot kötelességérzetem

ötutdatában s azon szilárd akarattal, hogy azt Ő Felség legkegyelmesebb szándoka értelmében javatokra oldjam meg; elvállalom azt, teljesen meg lévén győződve a határőrvidéki lakosságnak a felségnek uralkodóház, a trón s a haza iránt táplált rendíthetetlen ragaszkodása, háladatossága, szeretett s hűségéről s azért bizton számított loyaltitása — háláérzettel fogadta a legfőbb császári és királyi manifestum által tanusított legmagasabb kegyelmet — az új korszakban is kétségtelenül ugyanaz fog maradni. S midőn most veletek egyesülve a ti érdekekben s hazátok javára Ő Felsége által legkegyelmesebben elrendelt rendszabályok végrehajtásához fognék, azt kiáltom: „Isten tartsa meg Ő Felségét, legkegyelmesebb császárukat és urunkat I. Ferencz Józsefet.”

Szerb-litében, Torontálmezejében folyó évi Junius hó 22-én kir. távirdaállomás, korlátolt nappali szolgálattal nyitottak meg.

A debreczeni-szathmárnémethi vasuti vonal mentén fekvő debreczeni, vámospécsi, mihályfalvai, reszege-szaniszlói és nagykarolyi vaspályai állomások a magánsürgöny-forgalom számára mult hó 25-én korlátolt nappali szolgálattal megnyitattak.

A nemzetközi vasuti congressuson, mely Berlinben aug. 16—18. között tartatik meg, Magyarországot Csengery Antal és Kautz Gyula urak fogják képviselni. Az Antwerpeni földrajzi nemzetközi gyűlésre pedig Tóth Ágoston ur, osztálytanácsos a közlek. miniszteriumban, utazik, a ki ezen alkalommal bemutatja az általa készített nevezetes domborműveket.

Északamerikában a hírhedt mormou felekezetet azon veszély fenyegeti, hogy megszűnik. A pacificvasut elkészültével roppant idegen ment Utahba, s ennek következtében kezd ott az egynejesűg lábra kapni. Ez újítás különösen a mormonnoknál talál roppant pártolásra, s így a mormonismus minden fegyveres beavatkozás nélkül, békés uton kapja meg alapjában a halálos döfést.

A chinai kormány igen erőlyesen fellépett a hittérítők, s főleg a jezsuiták működése ellen, s protestál az európai hatalmaknál, hogy a fennálló szerződéseket ne használják fel az idegeneknek és azok vallásának Chinába importálására. Roppant ellenszenv fejlődött ki Chinában minden idegen ellen, s ez oly fokot ért el, hogy az angol kormány e tárgyban a hatalmakhoz memorandumot intézett.

A kolozsvári takarékpénztár 1871. jun. havi üzletforgalma. Bevétel: Betétek 245 tétel után 47,869 frt 87 kr. Visszafejtett 105,700 frt 37 kr. Visszafejtett előlegek 3,100 frt. B. fejtett kamatok 3,043 frt 43 kr. Külömbféle díjak 885 frt 98 kr. Részvényátviteli díj 4 frt. Értékpapírok eladásából 9,725 frt 75 kr. Értékpapírok kamatai 1,466 frt 38 kr. Visszafejtett elhelyezmények 15,000 frt. Elhelyezmények után befizetett kamat 462 frt 51 kr. Bécsi bankhátból 10,000 frt. Házbér 8 frt. Államillek előlegek után 34 frt 10 kr. Összesen 197,300 frt 39 kr. Pénztári maradvány május 31-ről 38,111 frt 03 kr. Összesen 235,411 frt 42 kr. Kiadás: Visszafejtett betétek s tőkésített kamatok 117 tétel után 38,407 frt 46 kr. Betéti folyó kamatok 108 frt 81 kr. Leszámitott váltók 114,783 frt 08 kr. Előlegek értékpapírokra 6,510 frt. Kifizetett osztalék az 1870-dik évről 120 frt. Kezelési költségek 262 frt 37 kr. Tisztí fizetések 180 frt. Megjelenési tiszteletdíjak 126 frt. Értékpapírok 6,352 frt 75 kr. Értékpapírok után megterített kamat 23 frt 09 kr. Pénzintézeteknél elhelyezményekre 5,000 frt. Bécsi bankháznak 7,788 frt 44 kr. Többek számlájára 10,000 frt. Államillek előlegek után 34 frt 10 kr. Összesen 189,696 frt 10 kr. Pénztári maradvány június 30-án 45,715 frt 32 kr. Összesen 235,411 frt 42 kr. Kolozsvárt, június 30-án 1871.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Jul. 6-ról: 5% Metalliques 59.25. Nemzeti kölcsön 68.95. 1860-diki államkölcsön 100.75. Bankrészvények 770. Hitelrészvények 284.50. London 123.80. Ezüst 121.25. Cs. kir. arany 5.83. Napoleon-dor 9.86.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.—. Temesi 77.75. Erdélyi 76.50. Horv.-Slavon 86.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Az e. k. bizt. 3900—1871. E. K. B.

Pályázati hirdetés.

A főmeltósági m. kir. vallás és közoktatási miniszteriumnak folyó hó 14-ről 10143 sz. a. kelt leírata szerint az Erdélyben fölláttandó egy állami fő és egy alreáltanodának I. osztályai a jövő 1871/72. tanév kezdetén meg fogván nyitattatni: a magyar és német nyelv, földrajz és természetrajz, mértani és szabadkézi rajz és szépírás tanítására három tanár nevezetetik ki, kik közül egy-egy az igazgatói teendőket fog megbízatni.

Az igazgatói állomásokkal 900 frtnyi fizetés, ennek 10% lakbér illeték fejében, vagy szabad szállás 200 frt, igazgatói jutalom díj minden öt szolgálati év után 100—100 frtnyi járulékra való igény, a tanári állomások mindegyikével 800 frtnyi fizetés, a magasabb 900 frtnyi fizetésre s ötödéves pótlékra való igény s lakbérül a fizetés 10% van összekötve.

Rendes tanárokká a fentebbi illetményekkel csak azok fognak kinevezettni, kik a szabályszerű tanári vizsgálatot letették; ilyenek hiányában csak helyettesek fognak 700 frtnyi díjjal alkalmaztatni.

Kik ezen állomások egyikét elnyerni óhajtják folyamodásokat — melyben koruk, vallásuk, állapotuk, végzett tanulmányaik, nyelvismertseik, eddigi szolgálataik, s a szabályszerű tan-képesség okmányokkal igazolandó a főmeltósági m. kir. vallás és közoktatásiügyi miniszteriumhoz folyó évi július hó 20-ig nyújtják be. Kolozsvárt, június 28-án 1871.

K. biztos ur ő nmlga helyett Nagy Elek miniszteri tanácsos.

(202) 3—3 5—*

Oroszlán-szinkör

(a közép-utca végén)

ma és mindennap CASANOVA FÁNI assz.

világhírű állatszeliidőzőnek

nagy mű-előadása

az oroszlánok, hyána, párdutz és farkasokkal

4 szakaszban.

Pénztárnyitás 6. — Kezdet 7 órakor este.

(203)

(157) Kezdet kell nyújtani a szerkesztőnek 250,000 f. márkát, mint kedvező esetben legmagasabb nyere-ményt nyújt a legújabb nagypénz-kiosztás, mely a m. kormánytól engedélyezve és bizosítva van. Az új terv előnyös beosztása olyan, hogy kevés hónap folyamán alatt 7 kisorsolással 24,900 nyere-ményt fog kisorsolni, melyek kát eseeleg 250,000 f. egyenként pedig 150,000, 200,000, 250,000, 300,000, 350,000, 400,000, 450,000, 500,000, 550,000, 600,000, 650,000, 700,000, 750,000, 800,000, 850,000, 900,000, 950,000, 1,000,000, 1,050,000, 1,100,000, 1,150,000, 1,200,000, 1,250,000, 1,300,000, 1,350,000, 1,400,000, 1,450,000, 1,500,000, 1,550,000, 1,600,000, 1,650,000, 1,700,000, 1,750,000, 1,800,000, 1,850,000, 1,900,000, 1,950,000, 2,000,000, 2,050,000, 2,100,000, 2,150,000, 2,200,000, 2,250,000, 2,300,000, 2,350,000, 2,400,000, 2,450,000, 2,500,000, 2,550,000, 2,600,000, 2,650,000, 2,700,000, 2,750,000, 2,800,000, 2,850,000, 2,900,000, 2,950,000, 3,000,000, 3,050,000, 3,100,000, 3,150,000, 3,200,000, 3,250,000, 3,300,000, 3,350,000, 3,400,000, 3,450,000, 3,500,000, 3,550,000, 3,600,000, 3,650,000, 3,700,000, 3,750,000, 3,800,000, 3,850,000, 3,900,000, 3,950,000, 4,000,000, 4,050,000, 4,100,000, 4,150,000, 4,200,000, 4,250,000, 4,300,000, 4,350,000, 4,400,000, 4,450,000, 4,500,000, 4,550,000, 4,600,000, 4,650,000, 4,700,000, 4,750,000, 4,800,000, 4,850,000, 4,900,000, 4,950,000, 5,000,000, 5,050,000, 5,100,000, 5,150,000, 5,200,000, 5,250,000, 5,300,000, 5,350,000, 5,400,000, 5,450,000, 5,500,000, 5,550,000, 5,600,000, 5,650,000, 5,700,000, 5,750,000, 5,800,000, 5,850,000, 5,900,000, 5,950,000, 6,000,000, 6,050,000, 6,100,000, 6,150,000, 6,200,000, 6,250,000, 6,300,000, 6,350,000, 6,400,000, 6,450,000, 6,500,000, 6,550,000, 6,600,000, 6,650,000, 6,700,000, 6,750,000, 6,800,000, 6,850,000, 6,900,000, 6,950,000, 7,000,000, 7,050,000, 7,100,000, 7,150,000, 7,200,000, 7,250,000, 7,300,000, 7,350,000, 7,400,000, 7,450,000, 7,500,000, 7,550,000, 7,600,000, 7,650,000, 7,700,000, 7,750,000, 7,800,000, 7,850,000, 7,900,000, 7,950,000, 8,000,000, 8,050,000, 8,100,000, 8,150,000, 8,200,000, 8,250,000, 8,300,000, 8,350,000, 8,400,000, 8,450,000, 8,500,000, 8,550,000, 8,600,000, 8,650,000, 8,700,000, 8,750,000, 8,800,000, 8,850,000, 8,900,000, 8,950,000, 9,000,000, 9,050,000, 9,100,000, 9,150,000, 9,200,000, 9,250,000, 9,300,000, 9,350,000, 9,400,000, 9,450,000, 9,500,000, 9,550,000, 9,600,000, 9,650,000, 9,700,000, 9,750,000, 9,800,000, 9,850,000, 9,900,000, 9,950,000, 10,000,000, 10,050,000, 10,100,000, 10,150,000, 10,200,000, 10,250,000, 10,300,000, 10,350,000, 10,400,000, 10,450,000, 10,500,000, 10,550,000, 10,600,000, 10,650,000, 10,700,000, 10,750,000, 10,800,000, 10,850,000, 10,900,000, 10,950,000, 11,000,000, 11,050,000, 11,100,000, 11,150,000, 11,200,000, 11,250,000, 11,300,000, 11,350,000, 11,400,000, 11,450,000, 11,500,000, 11,550,000, 11,600,000, 11,650,000, 11,700,000, 11,750,000, 11,800,000, 11,850,000, 11,900,000, 11,950,000, 12,000,000, 12,050,000, 12,100,000, 12,150,000, 12,200,000, 12,250,000, 12,300,000, 12,350,000, 12,400,000, 12,450,000, 12,500,000, 12,550,000, 12,600,000, 12,650,000, 12,700,000, 12,750,000, 12,800,000, 12,850,000, 12,900,000, 12,950,000, 13,000,000, 13,050,000, 13,100,000, 13,150,000, 13,200,000, 13,250,000, 13,300,000, 13,350,000, 13,400,000, 13,450,000, 13,500,000, 13,550,000, 13,600,000, 13,650,000, 13,700,000, 13,750,000, 13,800,000, 13,850,000, 13,900,000, 13,950,000, 14,000,000, 14,050,000, 14,100,000, 14,150,000, 14,200,000, 14,250,000, 14,300,000, 14,350,000, 14,400,000, 14,450,000, 14,500,000, 14,550,000, 14,600,000, 14,650,000, 14,700,000, 14,750,000, 14,800,000, 14,850,000, 14,900,000, 14,950,000, 15,000,000, 15,050,000, 15,100,000, 15,150,000, 15,200,000, 15,250,000, 15,300,000, 15,350,000, 15,400,000, 15,450,000, 15,500,000, 15,550,000, 15,600,000, 15,650,000, 15,700,000, 15,750,000, 15,800,000, 15,850,000, 15,900,000, 15,950,000, 16,000,000, 16,050,000, 16,100,000, 16,150,000, 16,200,000, 16,250,000, 16,300,000, 16,350,000, 16,400,000, 16,450,000, 16,500,000, 16,550,000, 16,600,000, 16,650,000, 16,700,000, 16,750,000, 16,800,000, 16,850,000, 16,900,000, 16,950,000, 17,000,000, 17,050,000, 17,100,000, 17,150,000, 17,200,000, 17,250,000, 17,300,000, 17,350,000, 17,400,000, 17,450,000, 17,500,000, 17,550,000, 17,600,000, 17,650,000, 17,700,000, 17,750,000, 17,800,000, 17,850,000, 17,900,000, 17,950,000, 18,000,000, 18,050,000, 18,100,000, 18,150,000, 18,200,000, 18,250,000, 18,300,000, 18,350,000, 18,400,000, 18,450,0